

Vauvalähtöinen tuettu tai valvottu tapaaminen

Prosessimalli vauvan tarpeista
lähtevään tapaamisen
suunnitteluun.

Vauvan turvallisuuden takaaminen tapaamisilla

Vauvalähtöisen tuetun ja valvotun tapaamisen suunnittelun keskiössä on vauvan tarpeet ja hänen turvallisuuden tunteensa varmistaminen. Turvallisuus ei koske vain fyysistä koskemattomuutta tai sanallista kohtaamista, vaan että tapaamistilanteisiin luodaan vauvalle ennakoitava rakenne, ja että niissä toistuvat pysyvät, hyväksi havaitut elementit. Tapaamispaikan valintaan on myös kiinnitettävä huomiota: onko tilassa vauvan mukava olla?

Vauvan kiintymyssuhde ja hoivaavan aikuisen rooli

Vauva solmii kiintymyksellistä suhdetta siihen aikuiseen, joka häntä arjessa hoivaa, ja vastaa hänen tarpeisiinsa. Kiintymys on vauvaikäiselle biologinen ja kehityksellinen tarve: vauvan turvallisuuden tunne on sidoksissa häntä hoivaavaan aikuiseen ja tuttuihin rutiineihin. Vauvalähtöisyyttä on siis esimerkiksi se, ettei vauva joudu tapaamisiin ilman läheistä hoivaajaansa, vaan esimerkiksi perhehoitajan läsnäolo pyritään mahdollistamaan riittävän pitkään.

Vauvan tarpeet yhteistyön ytimessä

Vauvan tarpeiden keskiöön tuominen vaatii työntekijöiltä sekä vauvan tuntemista että hänen yksilöllisten tarpeidensa ymmärtämistä. Jotta vauvan tarpeet voivat olla työn keskiössä, vaatii se yhteisen ymmärryksen lisäämistä kaikkien prosessissa mukana olevien aikuisten kesken. Puheeksiottoa ja keskustelua tarvitaan, jotta vauvan ääni pääsee kuuluviin aikuisten ja organisaatioiden tarpeiden keskellä. Tässä koordinoinnissa työntekijöillä on iso rooli. Mikäli tapaamiset järjestetään ulkopuolisen toimijan tuottamassa palvelussa, tulee vauvalähtöisyyden toteutumisessa huomioida myös heidän osuutensa.

Vauvalähtöinen työskentely on vaikuttava ja merkittävä yhteiskunnallinen teko. Kiitos, että olet edistämässä sijaishuollon pienimpien hyvinvointia!

Vauvalähtöiset askeleet valvotun ja tuetun tapaamisen suunnitteluun:

Varmistathan minun turvallisuuteni kaikissa vaiheissa.

1.

Vauvan
tarpeet

2.

Aikuisten
tarpeet ja
yhteiset
pelisäännöt

5.

Tapaaminen

3.

Käytännön
järjestelyt

4.

Suunnitelmallinen
yhteistyö
tapaamispaikan
kanssa

6.

Suunnitelman
toimivuuden
tarkastelu

1.

Vauvan tarpeet. Tapaamisten suunnittelu lähtee vauvan tarpeista: Millaiset järjestelyt tukevat juuri tämän vauvan hyvinvointia ja tekevät tapaamisista mahdollisimman turvallisia, sekä fyysisesti että psyykkisesti? Pieni vauva tarvitsee arkeensa rauhaa ja aikaa kasvaakseen, kehittyäkseen ja muodostaakseen turvallisen kiintymyssuhteen häntä hoivaavaan aikuiseen. Tapaa vauva ja tutustu hänen tarpeisiinsa.

2.

Aikuisten tarpeet ja yhteiset pelisäännöt. Vauvalähtöisten tapaamisten suunnittelussa on tärkeää määritellä niiden tarkoitus ja tavoitteet yhdessä ammattilaisten, perhehoitajien ja biologisten vanhempien kanssa. Keskustellaan vauvan tarpeista, kehityksestä ja tapaamisten järjestelyistä, sekä siitä, miten vauvan turvallisuuden tunnetta tuetaan tapaamisilla. Sosiaalityöntekijän tehtävä on nostaa esiin myös vaikeita asioita ja varmistaa, että vauvan hyvinvointi ja turvallisuus ovat aina etusijalla.

3.

Käytännön järjestelyt. Tapaamiset suunnitellaan vauvan sen hetkisen päivärytmin, kehityksen ja yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Mieti, miltä järjestelyt näyttävät vauvan kokemuksena: liian tiheä tapaamisrytmi, pitkät ajomatkat ja pitkät tapaamiset voivat kuormittaa lasta. Entä kuka havainnoi vauvan tarpeita tapaamisiin liittyen, ja miten ne huomioidaan tapaamisten suunnittelussa? Kuinka tapaamissuunnitelma tukee vauvan erityisiä tarpeita?

4.

Suunnitelmallinen yhteistyö tapaamispaikan kanssa edellyttää keskustelua tapaamissuunnitelmasta tapaamispaikan työntekijöiden kanssa. Pyritään varmistamaan, että tapaamishuone on joka kerta sama. Samoin pyritään varmistamaan, että valvova henkilö on sama henkilö joka kerta. Lisäksi käydään läpi ja tarvittaessa sovitaan eri ammattilaisten roolit ja tehtävät tapaamisten osalta.

5.

Tapaaminen. Tapaamistilan tulisi olla vauvalle turvallisuutta luova ja hänen tarpeisiinsa sopiva. Tapaamisilla olisi hyvä olla läsnä vauvan arjen hoivaaja. Jos tämä ei onnistu, rauhoitetaan vauvan turvallinen siirtymä aikuiselta toiselle, esimerkiksi sallien vauvan tutustua tilaan ja ihmisiin tapaamisen alussa arjen hoivaajan sylistä käsin. Lisäksi vauvalle voi antaa tapaamisen ajaksi turvaesineen, kuten lelun tai vaatteen, jossa on tuttu tuoksu. Sovitaan etukäteen, keitä ihmisiä tapaamisissa on kulloinkin mukana. Yhteisesti sovitulla ja toistuvilla tapaamisten rutiineilla tuetaan ennakoitavuutta ja viestitään vauvalle tapaamisen vaiheista.

6.

Suunnitelman toimivuuden tarkastelu. Suunnitelman toimivuutta on tarpeen arvioida säännöllisin väliajoin. Arviointia tehdään yhdessä kaikkien tapaamisissa mukana olevien aikuisten kanssa. Selvitetään ja otetaan huomioon tapaamisten pohjalta tehtyjä havaintoja ja vauvan mahdollisia muuttuneita tarpeita. Lisäksi käydään läpi uudestaan yhdessä laadittua suunnitelmaa ja päivitetään sitä tarvittaessa vauvan hyvinvointia tukevaksi. Sosiaalityöntekijän tehtävä on ottaa rohkeasti puheeksi vaikeitakin asioita.

Työntekijän rooli on ottaa puheeksi vaikeitakin asioita, ja kantaa vastuuta siitä, että vauvan tarpeet, turvallisuuden tunne ja hyvinvointi ovat tapaamisten suunnittelussa ensisijaisia.

Asiakkaana vauvaikäinen lapsi?

Vauvaikäinen asiakas elää erityisen herkkiä ja merkityksellisiä elinvuosiaan. Vauvaiässä koetut ja eletyt tapahtumat ja ihmissuhteet rakentavat pohjan lapsen käsitykselle itsestään, elämästä ja muista ihmisistä. Hän kaipaa elämäänsä turvallisuutta, ennakoitavuutta ja läheisiä hoivaavia aikuisia vastaamaan tarpeisiinsa ja olemaan hellässä vuorovaikutuksessa hänen kanssaan.

Valvottujen ja tuettujen tapaamisten suunnittelussa vauva-ajan erityisyyden huomiointi vaatii käytäntöjen kriittistä tarkastelua vauvan kokemusmaailman näkökulmasta: miltä tapaamisprosessi vaiheineen mahtaa näyttää ja tuntua hänen kokemuksenaan? Tässä esitteessä on mallinnettu vauvalähtöisen tuetun tapaamisen suunnittelua. Suunnittelu on toteutettu yhdessä Vantaa-Keravan hyvinvointialueen kanssa.

Prosessimalli on kehitetty yhdessä Pesäpuun Pikku-Tiikerit- hankkeen ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueen kanssa.

